

ŽIČKA KRUNA

Pre izvesnog vremena, tačnije početkom 2010, predstavljen je na sajtu, zapravo prepisan je iz knjige "Zapadno Pomoravlje – danas i sutra", januara 1995, idejni projekt „UNIVERZITET ŽIČA“, <http://www.plavosrce.com/DOWNLOAD/UNIVERZITET%20ZICA.pdf>.

Ali, eto do danas, 2013., ni posle više od tri, odnosno osamnaest godina, niko se za ovaj predlog ne zainteresova, mada je **drugima izgleda bio inspiracija za skorašnja slična**, al' njihova dela.

A povod za ideju - projekt je bio dvostruk, jednako važan, nacionalno važan.

Prvo,

kako je i u gore navedenoj stranici sajta o Univerzitetu, a na bazi referentnih statističkih podataka, upozoreno da

72.7%

STUDENATA FAKULTETA 'UŽE SRBIJE' STUDIRA U BEOGRADU A OSTATAK tj. 27.3% U SVIM DRUGIM OPŠTINAMA 'UŽE SRBIJE'*

*izvor " knjiga Zapadno Pomoravlje-danas i sutra"/obrazovanje str.34 /podaci RZSS-1992- Opštine u Republici Srbiji 1991.-statistički podaci**

to proizilazi da tada, s obzirom na srazmeru i dati odnos, u Moravskoj Srbiji, /tzv. 'Užoj', bez Beograda/ gotovo da nema studenata, pa ni svršenih akademaca /mnogi od tog malog postotka su posle studija takođe otišli ka Beogradu, i dalje/. A gde nema njih, nema ni "odbrane interesa", ni razvoja ni napredka, ni emancipacije ni sredine ni građana, ni Morave.

Tako kaže statistika, a s obzirom da se, kao posledica domaćeg nemara i /ili pre/ nemoći od nedela tuđih, i na terenu takvo stanje vide, što je za žal iskrenog srca, pitah odgovorne tada na navedenoj sajt - stranici

DA LI SE DO DANAS NEŠTO PROMENILO!*

**do 2009*

Iako odgovor postoji, jer statističke službe, odakle su i ovi podaci izvučeni, redovno u svojim biltenima stručnu javnost obaveštavaju, doduše ne primenom ove metodologije i ovog uzorka, ipak niko nije dao odgovor, bar javno, onako narodski, populistički, /pošto smo se mi, kao individualci, hobosti, umorili da se, pored plaćenih službi, time još bavimo i narod upozoravamo/, kako bi i trebalo, zbog takvog stanja alarmantnog. Zato je predlog, da samo u jednoj rečenici, jednom godišnje, bilo statistička služba il ministarstvo prosvete, u javnosti iznesu kratko i jasno, kao što je ovde dato, tekuće stanje.

Zato danas, sredinom 2013, **svesan od kakvog je značaja obrazovanje, odnosno kako je loš drug neznanje**, a znajući da se mnoge stvari pozitivne dešavaju, i da skoro svi gradovi idejne Oblasti "Srbija Centar", pored Kragujevca, gotovo univerzitetski gradovi postaše, ali s obzirom da imamo i dalje nedovoljno nečujan ili nepostojeći glas javnosti akademske moravske, a preobiman broj studenata u Beogradu, ne samo na državnim, već sada i privatnim fakultetima, i da se sad 60.000 studenata beogradskog univerziteta iz budžeta finansira, a gledajući gornje podatke iz 1991, znači posle skoro 23. godine, postavljam isto pitanje

DA LI SE DO 2013 NEŠTO ISTINSKI PROMENILO!

Drugo,

mesto Univerziteta je naravno, veoma **smisleno** predloženo, a to je Žiča, blizu istoimenog manastira, a ideja je bila da se ovde izučavaju neke uglavnom društveno humanističke nauke, /filozofija, filologija, umetnost, arhitektura i matematika/. Da zgrada arhitektonski i konstrukciono bude u duhu tradicionalnog, srednjevekovnog utvrđenja, a funkcionalna i interijerski oblikovana u skladu sa duhom modernizma - vremena sadašnjeg.

Pogled na manastir Žiču, čija prateća arhitektonska zdanja mogu da budu inspirativna pri izradi projekta

/Opštini Sremskim Karlovcima sam takođe u ideji predložio da bude, iz istog ovog razloga kao i žički, drugi univerzitet, usmeren na prirodno matematičke nauke, a arhitektonski oblikovan u kombinaciji romantičarskog stila, kakav je i inače./
<http://www.plavosrce.com/DOWNLOAD/UNIVERZITET%20ZICA.pdf>

Odjeka ni za ovaj drugi razlog nije bilo, ali se u javnosti, doduše dve tri godine kasnije, počele pojavljivati ideje i inicijative da se beogradski univerzitet, kao naš najbolji, stavi na listu 500 najboljih sa "šangajske liste"!! Nije poznato dokle je isti na listi stigao, da li smo ušli u "prvih 500" ili smo i nešto bliže vrhu. A u prvim redovima tu su Harvard, Stenford, Berkli, Oksford, Kembridž, Sorbona...

Znamo mi da je beogradski univerzitet najbolji naš univerzitet, ali se još ranije datom idejom samo htelo ići dalje, vidovitije, sa rafiniranijim ciljem da se stvore dva mala elitistička univerziteta, baš kao što je to u Engleskoj sa Oksfordom i Kembridžom, gde bi se naše najbolje i najelitnije sa svih fakulteta i univerziteta skupilo i najbolje ostvaralo. Možda bismo tako bili bliži vrhu na "Šangajskoj listi" ili po "Tompson – Rojtersovovom" istraživanju, kao što su oni prvi, koje vidimo, a

kojima težimo. Ali dobro, rekao bi neko, to možemo, i radimo, i sada na beogradskom i nekom drugom univerzitetu. Tačno, ali u ideji je bilo i nešto drugo, možda i podsticajnije i privlačnije, i nacionalno prestižnije, što nije bilo ili nije htelo da bude zapaženo.

Engleska ima i Londonski univerzitet, ali i onaj Oksfordski ili Kembridžki, koji su u vrhu liste, pa niti jedni drugima smetaju, niti protivureče. Naprotiv, ali ova dva elitna imaju nešto više od pukog obrazovnog rejtinga. Oni imaju tu patinu starine, taj oreol tradicije, ali i neku, uslovno rečeno, 'plemičku' primesu. I to je ono što nekako daje veći sjaj ovim univerzitetima, i što je to, svesno il nesvesno, mamac za najbolje, koji ga stoga, kroz vekove, u obrazovnu elitu smestiše.

A neki opet, sve bi dali, i svašta rade, samo da se tim plemićkim pedigreom okite, ili bar da tako spolja deluje.

Međutim, mi imamo zaista taj pedigre, tu podlogu, prosvetiteljsku, plemićku, kraljevsku u manastiru žičkom, u prvom arhiepiskopatu srpskom i prvom arhiepiskopu i prosvetitelju Svetom Savi, koji u žičkim dvorima, gde prvog srpskog kralja krunisaše, radiše i narod pučki prosvećivaše jos u davnom 13 veku.

*"Zato i nije slučajno što je baš Žiča i simbolično sagrađena na sredokraći i raskrsnici puteva između vizantijskog Carigrada i latinskoga Rima, i što je izabrana da, pored svih drugih većih, pa i lepših crkava i manastira, **baš ona bude svetovni i duhovni centar tadašnje srpske države.**"*

Sama ta činjenica, i pomisao da se i dan danas pri hodočašću Žičom oseća taj duh prosvetitelja Save i svih plemića loze Nemanjica i drugih kasnije, koji se tu hodali i krunisani bili, **bi mu**, logički /ne/objašnjivo, ako bi se sada univerzitet otvorio, dala "preko noći" neki poseban, čak vekovni oreol, a svakom studentu i profesoru nesvesno ushićenje i motiv veće naučne posvećenosti, nego za bilo koji drugi univerzitet u zemlji. Baš kao što je to Oksford, Kembridž i njima slični za Englesku i ceo svet.

A mi nekako nismo, uz svo poštovanje prema delima i stvaraocima našim, u vremenu koje prođe, postali rafiniraniji i suptilniji u obogaćivanju našem, nego otupeše naša, nekad finija čula, dali zbog urbanog haosa svakodnevnog kome sebe podredismo, ili zbog ideološke ostrašćenosti nekdašnje, kome i danas neki, tada ni, ili gotovo ni rođeni, žalosno, jesu skloni, ili zbog "modernizma" koji nas stalno negde dalje odvlači, ili ignoranstva našeg, pa i žičkog, od nekih nedoraslih, ovde došlih, a ko zna kakvim pričama kod njih nakljukanih, il zbog racija suviše pre naglašenog, te ne osetismo ili pre neiskoristismo tu pronicljivu duhovnu vrednost koju drugi kod sebe sebi proizvedoše, i mogućnost koju iz takve tradicije, pa i ekonomsku, dobiše.

Zato sam bio rešio da sam projekt "Univerziteta Žiča" dalje proširim, i da se ponovo pozovem na nezamenljivu knjigu "Zapadno Pomoravlje – danas i sutra", i da još neke ideje iz nje o Žiči /strana 186/ na sajt stranice prenesem /Muzej srednjovekovne Srbije, Narodna duhovna akademija, Dom zavičajaca sveta, itd/, i

tako, uz sve svoje kasnije misli, i tuđe priče o Magliču, Jeleni Anžujskoj i projekte koje drugi za njih spremiše, delo u jedan širi projekt, pod nazivom "Žička kruna" objedinim. <http://www.plavosrce.com/DOWNLOAD/zapadno%20pomoravlje.pdf>

Uzor su mi bili italijanski srednjevekovni gradići, i njih sam u jednom kontekstu napomenuo pišući u proleće 2012. o Šumadiji, Župi, Raškoj i Toskani. <http://www.plavosrce.com/DOWNLOAD/OD%20OPLenca%20DO%20KRAGUJEVCA.pdf>

U leto 2012 posetih Žiču, i slikah predeo gde bih svoje imaginarno delo većim delom smestio, baš preko puta manastira Žiče, sa druge strane žičkog puta, tamo gde još uvek ima jedna trošna kuća, dal' mlin nekada beše! Sad, da li je to u zoni manastira ili nije, tek to bi bila idealna lokacija da se uz /u blizini/ manastir ovaj srednjevekovni kompleks arhitektonski i urbano podigne, i tematski i sadržajno uredi prema nameni kako ovde dolikuje.

Pogleda iz pravca manastira ka delu poteza kod nekadašnjeg mlina, gde bi se realizovao idejni projekt. "Žička kruna"

U jesen sam rad svoj hteo da nastavim, ali drugi, na bazi priča o Šumadiji, Raškoj i Toskani, dobiše 'inspiraciju' i predlog svoj daše, al za Maglič, a ja samo komentar na to njihovo delo objavih i prestadoh da mislim više. Tek sada, u proleće 2013. se, iako teško posle pauze duge, i rezervisanosti sada svoje, nakanih da polako, ipak, svoje delo privedem kraju, i da javnost upoznam o projektu koji sada, a to je jedino novo, nazvah "Žička Kruna".

projekt

"ŽIČKA KRUNA"

mesto – naselje Žiča, urbana četvrt grada Kraljeva, 5 km od centra grada

lokacija – potez starog mlina, preko puta manastira i deo kod manastirske knjižare

opis investicije – tematsko naselje po uzoru na srednjevekovni grad

tip naselja – univerzitetsko naučno obrazovni, sa posebnim fokusom na muzejsko prezentacioni deo – /i dodatne sadržaje zavisno od pogodnosti, prohteva i veličine kompleksa - rezidencijalno - stambeni i hotelsko – poslovni, itd./

Opis ekskluzivnih institucija i namenskih objekata u okviru kompleksa:

***Univerzitet Žiča** /sa svim sadržajima primerenim modernom tipu edukacije, uz uvažavanje i uklapanje u eksterijerni tematski kontekst. O ovome je već bilo reci videti <http://www.plavosrce.com/DOWNLOAD/UNIVERZITET%20ZICA.pdf>

***Akademija nauka i umetnosti**

Još je u knjizi "Zapadno Pomoravlje danas i sutra" '94-95 /strana 31/ pozvano da se

<http://www.plavosrce.com/DOWNLOAD/zapadno%20pomoravlje.pdf> najumnije institucije ove zemlje, duhovna i svetovna, SPC i SANU vrata /i u bukvalnom smislu/ Srbiji, time što će se lokacijski izmestiti iz Beograda, a za njima bi trebao da pođe i narod, što je zapravo bio predlog ili rešenje za već odavno stvoren problem velike demografske koncentracije u Beogradu, odnosno demografskog pražnjenja Srbije, i konsekvantno stvorene razvojne disharmonije, odnosno nacionalnog poraza koji se stoga doživljava. "Čije stado - tog i zemlja"!

To se nije dogodilo, a danas se znaju posledice.

<http://www.plavosrce.com/DOWNLOAD/dopis%20SANU%2006.02.1989..pdf>

Sa druge strane, zanemarivanje naučne i intelektualne 'elite' Moravske Srbije, kakva god ona bila, ili pre nestvaranje pretpostavki za njen nastanak i razvoj, u takvim okolnostima, zahtevala je da se SANU više organizuje na ovom prostoru, koji ipak čini većinski i teritorijalni i populacioni deo Srbije. Mnogo kasnije, iz takvih apela je proizašlo da su otvorena odeljenja SANU prvo u Nišu, a kasnije verovatno i u Kragujevcu. Ali, simptomatično je da je tek nedavno, u 21. veku, prvi put za stalnog člana SANU direktno izabran neko ko ne živi u Beogradu, iako ima puno mislećih glava po Srbiji, koji čak nemaju ni priliku da afirmišu svoj rad ovde, gde su mediji, čini se, veoma vešto, /kao da nisu naši/ i ne služe nama, već nekoj negde skrojenoj misiji nedela, skrivali i ignorisali svaku njihovu vredniju aktivnost, tako da su mnogi postali poznati u svetu, a ovde u široj javnosti niko za njih nije ni znao.

Svašta se ovde radilo, ali i radi, što danas, eto, mogu svi da vide, te se nadamo da će neko ovo stanje konačno da uredi, kako priliči zemlji i ljudima koji su sebi i svome narodu posvećeni. Ovde je jedan od mogućih predloga, ili pre razmišljanja.

Danas, s obzirom na informacije koje nam mediji serviraju o nekim članovima Akademije, počev od pesimističkih nacionalnih prognoza onih koji trebaju da su njeni najoptimističniji predvodnici i pokretači, do njihovih uskogrudih aktivnosti na megalomanskim objektima, ali po Beogradu, bez osećaja o realnom stanju i potrebama zemlje, posebno van Beograda, do veoma čestog marketinškog pojavljivanja nekih u tabloidnim novinama, itd, i dalje je veoma važno da se napravi zaokret i da se Akademija okrene Srbiji. To najpre znači seobu na novu lokaciju, tamo gde su narodni i duhovni izvori ovog naroda.

Uostalom **koja je uloga Akademije i akademika.**

Sa druge strane, Centru Srbije treba jak stožer, naučni i intelektualni, koji mora da je izvuče iz učaurenosti, neznanja, nedovoljne pismenosti, ali i namerne skrajnutosti, kojoj se Moravci i Šumadinci do sada, čini se, nisu uspeali dovoljno odupreti, a hendikepe vidimo svakodnevno.

Opet, kako god bilo, i čime se god pravdalo, ali sve srpske zajednice bilo u okviru Srbije ili van nje, imaju i svoje posebne akademske institucije, priznate ili ne od strane SANU, ali one postoje, rade, brinu interese sredina u kojima su, i uživaju njihovo poverenje. A Moravci, Šumadinci! Nekako se ovde uvek sve relativizuje na Moravcima, pa se oni utapaju u opšte pojmove, a svi drugi su, **kao**, posebni,

čuvaju svoje interese za sebe, a ovde vode zajedničko kolo! Koliko se god ovo nekome svidelo ili ne, ovo je činjenica.

Na duhovnom i narodnom izvoru, misli su čistije i razum trezvenije, a misija jasnija i delanje odgovornije.

Stoga se ovde konačno, bez igara, mora naći pravo rešenje.

Da li tražiti da se preseli centralna ustanova iz Beograda, što je najčestitije, ali deluje utopijski, zbog velikog otpora, ali i mnoštvo izgovora, na koji će se sigurno naići, ili ići na stvaranje posebne područne akademije 'MANU', bez obzira što će se mnogi koji o Moravskoj "brinu", a Kragujevac "brišu", sada namrgoditi, ili ići na soluciju male selektivne elitističke nacionalne akademije – izbor malog broja najboljih iz grupe svih akademika, a u kontekstu celog projekta i suštine "Žičke krune". Možda je najrealnija ova treća opcija, koju bi trebalo svi da prihvate, a to znači samo najelitniji, u suštinskom smislu, najcenjeniji u domaćoj i međunarodnoj naučnoj javnosti, trebaju da dobiju privilegiju i čast da sede i stvaraju u okruženju **osmovekovne** Žiče, i da zbog svojih kvaliteta i doprinosa uživaju i druge povlastice koje im narod i društvo iz zahvalnosti ima da **da**.

Blizina manastira Žiča, i srednjevekovni tematski ambijent - projekt "Žička kruna", kao i čitavo ibarsko - moravsko okruženje bi bili idelani uslovi duhovne ispune, a blizina fakuleta u Kraljevu, a posebno Univerziteta u Kragujevcu, ali i drugih u širem okruženju, kao i naučnih parkova koji će se otvarati, recimo kao što je planirano u Čačku, bi bili poseban intelektualni i naučni izazov za akademike, u svojstvu njihovih predvodnika i mentora u upoznavanju ali i otkrivanju novih svetskih naučnih i tehnoloških puteva, ali i dalje lične reputacije i prestiža među kolegama sveta.

Жича је у тренутку градње савршен избор места архитектонског простора и елемената, пратећег мобилијара, достојан царских задужбина и модерних токова градње византијског света

<http://www.zica.org.rs/srpski/arhitektura>

Naravno, podrazumeva se da bi se stvorili radni uslovi primereni modernom današnjem trenutku.

BILA BI TO POSEBNA ČAST ZA AKADEMIKE, JER KOLIKO AKADEMIJA NAUKA U SVETU BI DANAS MOGLO DA SE POHVALI DA SE NALAZI U URBANOM JEZGRU VIŠEVEKOVNOG NACIONALNOG I KULTURNO – ISTORIJSKOG NASLEĐA, KAO ŠTO BI TO MOGLO REALIZACIJOM OVOG PROJEKTA.

/Uostalom, sve je stvar ljudi, kako oni ovo hoće da vide i dožive!

Sve se može ismejati, izvnuti, ili suprotno, dostojnim učiniti./

***Galerija Akademije**

Veoma je potrebno da se sve vredne muzejske postavke, a njih nije lako ni stvoriti ni organizovati, učine dostupnim većem delu stanovništva Srbije.

U tom kontekstu, šteta je da se postavke koje se sada prave u okviru SANU, i veliki trud i sredstva koja se tom prilikom ulažu, ograniče samo za potrebe njene galerije u Beogradu. Cilj je da ista postavka kruži Srbijom, u reprezentativnim galerijama koje će pripadati, ili biti na raspolaganju Akademiji, a posebno u okviru ogranaka u Nišu, Novom Sadu i Kragujevcu.

S obzirom na mesto i značaj Žiće i celog okruženja u duhovnom i istorijskom smislu, i na predloženu buduću lokaciju Akademije, ali i na buduću elitistički Žički univerzitet, te shodno tome imajući u vidu sve buduće korisnike ovog prostora, to bi bio predlog da se jedan reprezentativan izložbeni prostor ovde, u okviru kompleksa otvori, a koji bi pripadao Akademiji.

***Aneks Narodnog muzeja Srbije**

Velika i vredna umetnička dela srpske i drugih kultura se krije u depoima Narodnog muzeja Srbije. Ona se se skupljala decenijama, i rezultat su strpljivog rada pasioniranih kolekcionara, upravnika entuzijasta, ali i donacija privatnih zbirki srpskom narodu. Sve u cilju jačanja i afirmacije srpske kulturne baštine i srpskih kulturnih institucija, ali i emancipacije srpskog nacionalnog bića.

Ali **zbog nemanje adekvatnog izložbenog prostora**, dela uglavnom nisu ili su veoma malo bili izloženi u javnost, uglavnom u Narodnom muzeju Srbije.

U međuvremenu je i to malo prostora privremeno zatvoreno, što nije dobro, ali sled događaja i neka nedolična ponašanja su tome najviše kumovala.

Naime, gotovo od samog zatvaranja Narodnog muzeja Srbije su se vrsili pritici od strane određenih beogradskih kulturnih poslenika, ali i nekih njihovih pogrešno informisanih evropskih prijatelja, a uz neskrivenu podršku, i kada za to vreme nije bilo, nekih kulturnih radnica /koje iz Beograda ne izadoše/ javnog servisa Srbije, da se isti rekonstruiše prema megalomanskom projektu, i otvori i dela iznesu u javnost.

Tačno je da nije prijatno što su muzeji zatvoreni, i spolja gledano to je neprimereno, ali zašto je to tako.

Prvo, već izvesna kriza koja je stizala, ali pre svega nelogični zahtev i gotovo ultimatum nekih institucija kulture, koje su izašle u javnost sa megalomanskim projektima, i bez čekanja da se sagledaju realne funkcionalne i ekonomske, ali i nacionalne procene istih, ili da se prikupe sredstva, ili da se napravi plan etapne realizacije, na svoju ruku su naprečac zatvorili vrata muzeja, a zbog nemogućnosti da se išta uradi zbog nemanja sredstava, ostavili ih do današnjeg dana u takvom stanju. Znači trebale su da se ispoštuju sve procedure i da se sagleda realnost.

Drugi, mnogo važniji razlog je taj da su ti muzeji, odnosno njihov menadžment, bili navikli da uzimaju najveći ili gotovo ceo kolac namenjen kulturi Srbije, pa su se tako i tada, pred samoinicijativno zatvaranje, postavili ultimativno, a pri tom ni jednog trenutka ne vodeći brigu o tome kakvi su i da li uopšte postoje kulturne institucije po Srbiji, i treba li i njima nešto.

I kako tada, tako i sada. izgleda iste tonove čujemo. Naravno nisu se bunili kada im je bilo lepo, a nisu čak i kada je jedan njihov simpatizer, tadašnji ministar kulture javno rekao da je Beograd privilegovan do bezobrazluka tražili da se veći deo para usmeri ka kulturnim institucijama Srbije. Uzgred nikada se nisu pitali kakvo je stanje kulture i ustanova Srbije i to ih zapravo nikada nije ni ticalo. Pa i ono što se sada tamo radi.

A mnoga nacionalna zdanja, od istorijske i kulturoloske važnosti, su propadala jer nisu bila rekonstruisana od svoje izgradnje tj i po nekoliko vekova, pošto za njih nije bilo para!

I naravno, kada je Srbija formalno postala samostalna država, ali iznad svega kada su se ostali gradovi Srbije osvestili i tražili i za sebe deo kolača, tada je moralo mogo racionalnije da se ponaša i da se solidariše. A Beograd na to nije bio navikao, i danas mnogi njegovi poslenici to ne prihvataju.

Ali su vlasti, i sadašnje i prethodne, treba biti iskren, imale obzira, te su počele da se okreću Srbiji, te ne treba zaboraviti da je kod Lepenskog Vira na obali Dunava izgrađen divan muzejsko izložbeni prostor, da se danas

podržava Viminacijum, Smederevska tvrđava i festival, sada Medijana i sve što je vezano za rimsko nasleđe na našim prostorima, ali i da je prvi put otvoren Istorijski muzej Srbije, renoviran Muzej pravoslavne crkve, itd. Sve važni kapitalni i nacionalni projekti.

Naravno izgrađeni su i neki novi i moderni muzejski prostori kao na primer Prirodnjački centar u Svilajncu, a doći će na red i Narodni muzej u Beogradu, Muzej savremene umetnosti na Ušću, ali naravno, sada skromnije, u drugim okolnostima i imajući u vidu kontekst cele Srbije, što izgleda iste i najviše boli!

Ovde je nešto od tadašnjih savremenika i zabeleženo

<http://www.plavosrce.com/DOWNLOAD/tekst%20Treba%20vratiti%20veru%20u%20sebe%20List%20Vecernje%20Novosti%2006.01.2010.pdf>

<http://www.plavosrce.com/DOWNLOAD/tekst%20Za%20scenu%20bolji%20status%20Vecernje%20Novosti%20%2017.12.2009.pdf>

<http://www.plavosrce.com/DOWNLOAD/tekst%20akademskog%20slikara%20S%20V.pdf>

Naime, sve to blago koje stoji u Narodnom muzeju verujemo da je poklonjeno i da pripada ovom narodu, te je neodgovorno da se generacije i generacije rađaju i umiru, a da nemaju prilike da ga vide. Čemu odna to služi?

Sa druge strane, nelogično je da sve bude na jednom mestu, i da se zbog toga isto drži po depoima samo zato što para nema da se sve smesti u Beograd!

Narod i gradovi Srbije imaju pravo da ga dele pa i njime raspolažu, kao deo i njihovog kulturnog nasleđa ali i turističke ponude. Pogotovo što je dobar deo tog blaga uzet iz lokalnih muzeja, kao što je bio slučaj sa Sremsko - mitrovačkim muzejom, ili sa poklonima i legatima kolekcionara i donatora, tada dati Narodnom muzeju Srbije, a ustvari kao odraz rodoljublja dati narodu srpskom.

Po Srbiji ima dosta prostora koji bi uz male adaptacije mogli veoma dobra da odigraju ulogu stalnog muzejskog mesta, kao što su na primer napuštene kasarne.

Što se tiče Narodnog muzeja Srbije, odnosno bogatog depoa koji postoji, na sajtu plavosrce.com je bio dat, i pre zatvaranja, jedan predlog, kako da se celo umetničko blago učini dostupno javnosti, i to na pravednijoj, a ekonomski racionalan način, a dosta kasnije vidimo da je i Francuska nešto slično u praksi uradila.

Naime, na sajtu plavo srce.com je davno dat predlog da se tematski ili po epohama to bogatstvo podeli i raspodeli na četiri ogranka Narodnog muzeja Srbije, od Novog Sada, Beograda, Kragujevca do Niša. I da svi budu ponosni, i da osećaju da su deo iste kulturne baštine.

<http://www.plavosrce.com/DOWNLOAD/4.MILION%20EURA%20ZA%20KULTURU%2003.08.2006..pdf>

Francuzi su to u praksi kasnije uradili sa muzejom Luvr, tako što su manji deo postavke sa određenom tematikom preneli u jedan mali ruralni i nerazvijeni deo svoje zemlje, gde su izgradili lep muzej, a u cilju kulturnog i razvojnog napretka tih devastiranih područja, ali i procesa decentralizacije kulture i kulturnih institucija i nasleđa.

*Kada to predlože i urade Francuzi, to je u redu za našu tzv " elitu", a verovatno izaziva podsmeh kada se odavde i za ovde takav predlog **da**, što je zapravo odraz duhovne slabosti i osećaj inferiornosti iste.*

U svemu rečenom, u kontekstu lokaliteta i značaja Žiće, prvi predlog je **da** se deo tog nasleđa, pored predložene četiri lokacije, tu smesti, izgradnjom jednog manjeg muzeja - aneksa Narodnog muzeja Srbije, a u okviru projektovanog tematskog naselja, gde bi ambijent 'Žičke krune' verovatno veoma živo oslikavao to nasleđe.

Drugi, dosta ambiciozniji plan, je preuređenje kasarne u naselju Ribnica, a koja se nalaze na veoma interesantnom žičkom putu, koji pravolinijski ide od Kraljeva do zidina manastira Žiča, i da se tu u dužoj perspektivi, etapno, napravi jedan velelepni muzejski kompleks, sa značajnim delom zbirke Narodnog muzeja Srbije, primeren istorijskom i duhovnom okruženju koje ima Žiča. *[Uostalom, i muzejske zgrade Luvra i Ermitaza su nastale od starih napuštenih zgrada, kasarni, koje su se, malo po malo, sa novim zbirkama, širile.]* Time bi se za relativno male pare /čak smešno male pare u odnosu na predlog rekonstrukcije NPS/ dobili veliki i znameniti objekti i mnoštvo izložbenog i depo prostora, ali i puni smisao kulturne decentralizacije, ali i imanja jedne takvo velelepne ustanove tamo gde je primereno, s obzirom na okruženje.

***Žičko pozorište**

U istom smislu bi se i malo pozorište otvorilo i tematski bi se prevashodno fokusiralo na izvođenje dela srednjevekovne srpske ili evropske kulturne tradicije

***Koncertna sala**

U istom duhu, i koncertna sala sa repertoarom i ansamblima klasične muzike, koji bi se realizovali u saradnji sa beogradskom i drugim našim, ali i interenacionalnim koncertnim ustanovama, uz akcent na srednjevekovnu muzičko scensku interpretaciju.

Bilo bi uputno da se i beogradski simfonijski orkestar, sada već formiran niški, ali i još u povelju kraljevački – oblasno regionalni, kao i mnogi drugi koji postoje ili bi se formirali, ovde tada pojave, odnosno da ta razmena sinergije, iskustva, talenta, ali i iskre maestralnosti, ide u krug preko svih velikih i manjih naših centara, i naravno i u spoljno okruženje shodno prilikama. I nema bolje vežbe za velike nastupe do serije ovih malih lokalnih i regionalnih praksi. Svima u korist!

***aneks muzeja pravoslavne crkve**

U istom kontekstu kao što je rečeno za Narodni muzej Srbije

*/a vidimo da su neki veoma stari i važni relikviji dati na čuvanje SPS, nekako završili u nekim inostranim državnim muzejima!/
/bilo je ideja da se predloži da i Patrijaršija pođe stopama Akademije /videti gornji tekst razloga/, i da se stalno nastani u Žiči, ali je pretpostavka da je ista potrebija žiteljima Beograda, tako da je primerenije ovde dato rešenje./*

***sedište žičke episkopije!**

***povremena rezidencija Patrijarha SPC**, o čijim razlozima nije potrebno posebno govoriti, a i o interesu, s obzirom na očekivanu buduću veću aktivnost hodočasnika, pre svega iz dijaspore, čije je zbornu hadži - mesto manastir Žiča.

/bilo je ideja da se predloži da i Patrijaršija pođe stopama Akademije /videti gornji tekst razloga/, i da se stalno nastani u Žiči, ali je pretpostavka da je ista potrebija žiteljima Beograda, tako da je primerenije ovde dato rešenje./

* + mirno i estetski uređeno naselje sa rezidencijalnim vilama, uređenim kućnim vrtovima i bazenima, na potezu loklanog puta manastir Žiča – Mataruška Banja, a za potrebe najboljih naših akademika, naučnika, profesora

Naime, dovodeći stvari na svoje mesto, a to ovde i te kako nedostaje, pre svega u pozitivnoj selekciji, ali i iskrenom nacionalnom vrednovanju takvih pozitivnih stavova, uredio bi se i prostor namenjen našim najboljim i najznačajnijim akademikima, profesorima, naučnicima itd., kao odraz poštovanja njihovog rada i dela, zvanja i doprinosa struci i svom narodu. Ako neko nešto dobro uradi, ili radi za svoju zemlju, takvog treba i nagraditi, iako možda sam obično to i ne želi, ali narod to mora da prepozna i da nagradi.

Sa druge strane, sigurno je da projektni ambijent, urbano tematski, rezidencijalno stambeni, elitni, u najpozitivnijem smislu te reči, ali i postojeći prirodno kulturološki / čitavo uže područje Žiće i Kraljeva sa banjama /Vrnjačka, Mataruška..., planinama Goč, Kopaonik..., manastirima Žiča, Studenica, Gradac, Sopoćani, Đurševi Stupova, Lazarica ..., utvrđenjima Maglič, Koznik, Stari Ras, gradovima Kraljevo, Novi Pazar, Kruševac, Kragujevac ..., aerodromom Morava itd, /da ne nabrajano i širi kontekst do Užica, Rudnika, Oplenca .../ stvara idealne uslove za dalji intelektualni, naučni i duhovni rad. To će svako prepoznati, i biti zahvalan, /kao što će država, ali i narod biti prema takvima/.

I ne treba biti zlorad i pogrešno neke stvari tumačiti. Naime jedna vila sa svim blagodatima u takvom ambijentu ustupljena akademiku bi tri puta manje koštala državu, nego recimo stan koji isti sada dobija u Beogradu! A druge prednosti koje bi se ispoljile!

*kao i drugi sadržaji, odnosno institucije, primereni prostoru i kontekstu, ili oni koji bi se vremenom ukazali kao nužnim ili korisnim.

*Ostali funkcionalni sadržaji potrebni tematskom naselju i univerzitetu, ali van njega / sportski, garazni i sl./ u skladu sa trendovima i potrebom današnjeg vremena.

Pošto nije slučajno što je baš Žiča i simbolično sagrađena na sredokračići i raskrsnici puteva između vizantijskog Carigrada i latinskoga Rima, to bi i arhitektonski sadržaji možda bili mešavina ta dva uticaja, ali svakako moraju da ipak budu i mašta umetnika, naših i ili stranih koji moraju ne samo da obezbede estetiku i funkciju, uz naravno poštovanje edukativno kulturoloske i istorijsko – nacionalne matrice, već i da odišu životnošću i kompaktnošću, harmonijom u skladu sa prostorom, i posebno, ispoljavajući sve uvažavanje prema manastiru Žiča i manastirskom kompleksu.

arhitektura manastirskog kompleksa Žiča

Opis naselja Naselje sa ulicama tipa straduna ili vijugavih uskih uličica tipičnih za srednjovekovne gradove, sa trgovima, fontanama i kamenim pločnicima, i eventualnom delimičnom imitacijom gradskog bedema oko naselja.

Interijer funkcionalno i estetski u skladu sa sadašnjim praksom
Estetika veoma prisutna i u eksterijeru i enterijeru.

Metod rada Multidisciplinarni stručni timski rad na bazi temeljno pripremljenih i simuliranih projekata rešenih u detalje, i tehnički i finansijski, pre građevinskih

zahvata, **kako bi se izbegle improvizacije i 'naknadna pamet'** svojstvena današnjoj praksi pojedinaca.

/slike dole elementi raznih kultura kao uzori ili inspiracija/

Konstruktivno i arhitektonski eksterijer objekata i celog naselja bi bio u skladu sa očuvanim primerima naselja i gradića, odnosno na bazi sačuvanih skica, odnosno na bazi tradicije i običaja tematske epohe, i ovog ili sličnog duhovnog podneblja 12-13-14 veka.

slike avgust 2012.

Dodatni korisni projektni prostor u podnožju manastira - novi objekti - knjižara manastira i eventualno hram ženskog monaštva naspram manastira, koji bi mogli da se uklupe u širi koncept projekta 'Žička kruna' sa postojećom magistralom i jezerom kao središnom tačkom, odnosno tačkom ravnoteže sadržaja leve i desne strane, a u harmoniji sa manastirskim kompleksom

Pošto nije slučajno što je baš Žiča i simbolično sagrađena na sredokraći i raskrsnici puteva između vizantijskog Carigrada i latinskoga Rima, to bi i arhitektonski sadržaji možda bili mešavina ta dva uticaja, ali svakako moraju da ipak budu i mašta umetnika.

prikaz mape naselja Kraljevo i manastira Zica
http://www.mapnall.com/es/google/Google-Mapa-Kraljevo_788254.html

projekt
"ŽIČKA KRUNA"

OVO BI TREBALO DA BUDE NACIONALNI PROJEKT KOJEM BI SVOJ UDEO KAKO FINANSIJSKI, A PREVASHODNO PROGRAMSKO SADRŽAJNI TREBALO DA DAJU

MINISTARSTVO KULTURE
MINISTARSTVO OBRAZOVANJA I NAUKE
MINISTARSTVI REGIONALNOG RAZVOJA I LOKALNE SAMOUPRAVE
MINISTARSTVO SAOBRAĆAJA
MINISTARSTVO GRAĐEVINE
MINISTARSTVO SPORTA I OMPADINE
MINISTARSTVO FINANSIJA I EKONOMIJE /i turizma/
SRPSKA PRAVOSLAVNA CRKVA
SRPSKA AKADEMIJA NAUKE
REPUBLIČKI ZAVOD ZA ZAŠTITU SPOMENIKA KULTURE
GRAD KRALJEVO

Takođe, u operativno savetodavnom, ali i za njih, praktično poslovnom smislu, veoma bi bilo značajno uključivanje univerziteta, prevashodno Univerziteta Kragujevac, ali i drugih javnih ili privatnih univerziteta koji bi imali interes da otvore svoje katedre shodno tematici projekta.

Veoma bitno je i uključivanje referentnih i specijalizovanih urbano – arhitektonskih biroa i pojedinaca arhitekata, s obzirom na veliki značaj dobro osmišljenih rešenja, kako sa prostorno funkcionalnog tako sa **estetskog** aspekta. Italijanska ili francuska iskustva bi bila od značajne koristi, isto kao i iskustva vizantologa

I mnogih drugih institucija, javnih ili privatnih, ustanova, organizacija i pojedinaca, koji sebe nalaze u ovakvom projektu.

S obzirom da ranijih godina nije stizao nikakav odgovor od nadležnih ministara, niti makar kurtuazno pismo zahvalnosti, na direktno poslate predloge-idejna rešenja, projekt „Plavo Srce“ i projekt „Tromoravlje“, ovaj put se upućuje JAVNI POZITIV svim gore navedenim adresama, i svim drugim pravnim i fizičkim licima, koja na bilo koji način sebe vide u realizaciji ovog projekta, da se uključe.

*Autor projekta
rio@plavosrce.com*

BILA BI TO POSEBNA ČAST ZA AKADEMIKE, JER KOLIKO AKADEMIJA NAUKA U SVETU BI DANAS MOGLO DA SE POHVALI DA SE NALAZI U URBANOM JEZGRU VIŠEVEKOVNOG NACIONALNOG I KULTURNO – ISTORIJSKOG NASLEĐA, KAO ŠTO BI TO MOGLO REALIZACIJOM OVOG PROJEKTA.

*/Uostalom, sve je stvar ljudi, kako oni ovo hoće da vide i dožive!
Sve se može ismejati, izvnuti, ili suprotno, dostojnim učiniti./*